

22. Halliday M.A.K. Linguistic studies of text and discourse. Continuum International Publishing, 2002. – 243 P.
23. Hoffmann L. Kommunikationsmittel Fachsprache: Eine Einfuhrung. – Tubungen: Gunter Naer, 1985. – 307 P.
24. Home J., Manzenreiter W. Sports mega-events: social scientific analyses of a global phenomenon [Text] / J. Home, W. Manzenreiter. - Blackwell Pub./Sociological Review, 2006. - 199 p.
25. Kalma S. Dolmetschen und Diskursanalyse – Anforderungen an Dolmetschleistungen. *Anglistik und englischunterricht*, 1995. № 55/56. S. 233–245.
26. Katwala S. Democratising global sport [Text] / S.Katwala . -Foreign Policy Centre, 2000. – 103 p.
27. Maguire J. Global sport: identities, societies, civilizations [Text] / J.Maguire. - Wiley-Blackwell, 1999. – 239 p.
28. Miller T. Globalization and sport: playing the world [Text] / T.Miller . - SAGE, 2001. – 160 p.
29. World Draughts Federation. - FMGD. - Official website

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.7(167).12

Давибида Н.О.
Кандидат біологічних наук, доцент
Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я.Горбачевського МОЗ України
Безпалова Н.М.
Кандидат біологічних наук, доцент
Західноукраїнський національний університет
Маценько В. Б.
Магістр 1 курсу, спеціальності 227»Фізичний терапевт, ерготерапевт
Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я.Горбачевського МОЗ України

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В КЛАСІ-КОМПЛЕКТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ШКОЛИ З ІНДИВІДУАЛЬНИМ І ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИМ ПІДХОДОМ ДО НАВЧАННЯ

Важливим завданням розвитку освіти України в XXI ст. є створення ефективної системи навчання і виховання молоді. Сьогодні перед освітою в Україні стоїть чимало проблем, однією з яких є збереження та реорганізація малокомплектних шкіл. На сьогодні поняття «малокомплектна школа» - є інтегративним, яке охоплює різноманітні загальноосвітні заклади, що відрізняються за видами діяльності, умовами функціонування, кількістю учнів, які навчаються у них, національному і соціальному складу, територіальному розміщенню. За визначенням енциклопедичних джерел малокомплектна школа це школа без паралельних класів, з малим контингентом учнів, де, як правило, учні двох, трьох або чотирьох класів об'єднуються в один клас-комплект. З класом-комплектом працює один вчитель.

Ключові слова: малокомплектна школа, фізична культура, тестові випробування, сільська школа.

Davybida N., Bezpalova N., Matsenko V. Organization and methods of conduct of physical education lessons in the complete classroom of the experimental school with an individual and differentiated approach to learning. *An important task of the development of education in Ukraine in the 21st century. is the creation of an effective system of education and upbringing of young people. Today, education in Ukraine faces many problems, one of which is the preservation and reorganization of understaffed schools. Today, the concept of "small school" is an integrative one, which covers a variety of general educational institutions that differ in the types of activities, operating conditions, number of students studying in them, national and social composition, and territorial location. According to the definition of encyclopedic sources, a small school is a school without parallel classes, with a small contingent of students, where, as a rule, students of two, three or four classes are united in one class-set. One teacher works with a complete class.*

Small-staffed schools significantly complicate the acquisition of a full-fledged education for children from the village, but the state cannot refuse their services in the coming years. Meanwhile, due to the objective processes characteristic of the village, the school in its activity goes far beyond the educational functions, playing the role of the center of the spiritual and cultural life of the village. Very often, the school in the village is the only center of communication and interaction of students, a center of qualified information support. In addition, the modern rural school with a small number of students has unique opportunities for the revival of national educational traditions, the organization of the educational process on the basis of folk pedagogy, which corresponds to one of the main conditions for the development of a national school. An important prerequisite for quality education in the countryside is the improvement of the educational process.

Key words: small school, physical culture, test trials, rural school.

Постановка проблеми та аналіз літературних джерел. Для розробки експериментальної методики проведення уроків фізичної культури в класах-комплектах, нами було проаналізовано цілий ряд наукових праць з питань організації фізичного виховання в мало чисельних сільських школах. На основі аналізу й узагальнення отриманих даних, нами були визначені особливості навчання фізичних вправ в класах-комплектах, а також фактори, що впливають на підвищення цілеспрямованої рухової активності учнів[3, 5, 8,]. Розробка методики диференційованого навчання в класах-комплектах починалась з визначення відповідної педагогічної системи факторів, кожен з яких у певній мірі впливає на успішність процесу оволодіння руховими вміннями та навичками, покращення психофізичного стану дітей різних за віком і статтю.[1, 6] Систематизація, аналіз і узагальнення наукової та навчально-методичної літератури дали можливість з'ясувати сучасний стан

теорії і практики фізичного виховання школярів з використанням індивідуального і диференційованого підходу в класах малої комплектації, дозволили відокремити зміст, форми і засоби, методи і принципи навчання фізичних вправ, основні підходи до диференціації фізичних навантажень для учнів, визначити взаємозв'язки між учасниками навчального процесу [4, 7, 10].

Ефективність педагогічного управління навчальним процесом учнів в експериментальній класі малої комплектації забезпечувалась наступним комплексом умов:

1. Одночасність впливу на всебічний розвиток організму дітей з урахуванням віку, статі, рівню фізичного розвитку і фізичної підготовленості учнів. Реалізація даної умови забезпечувалась на основі розробленої нами експериментальної програми уроків фізичної культури для класів-комплектів, яка узгоджувалась із завданнями базової навчальної програми з фізичної культури для учнів 1-4 класів та її змістом, а також відстеженню динаміки розвитку основних рухових здібностей учнів експериментальної школи. Проведення моніторингу рівня розвитку рухових здібностей учнів дозволяло своєчасно корегувати організацію навчального процесу. Цілеспрямованість на вирішення освітніх завдань здійснювалась паралельно з реалізацією оздоровчих і виховних.

Оздоровчими завданнями було: поліпшення фізичного стану, фізичного розвитку та тілобудови; підвищення рівня фізичної підготовленості.

Освітніми завданнями було: формування вмій і навичок з основних видів рухів; формування навички правильної постави у статичних положеннях і під час рухової діяльності; профілактика плоскостопості; розвиток рухових якостей; поступова підготовка до оволодіння вимогами і нормами оцінки фізичної підготовленості населення України; озброєння учнів знаннями з питань фізичної культури, спорту, громадської і особистої гігієни.

Виховні завдання були спрямовані на: виховання у школярів стійкого інтересу до фізичної культури та звички самостійно займатися фізичними вправами; здійсненні тісного зв'язку фізичного виховання із іншими видами виховання.

2. Чітке педагогічне керування процесом навчання фізичних вправ, адекватність змісту фізичних навантажень на основі урахування рівня фізичного розвитку і фізичної підготовленості учнів. За допомогою різноманітних засобів, методів, принципів, форм організації навчання забезпечувався цілеспрямований вплив на підвищення рівня індивідуальної і групової діяльності учнів на уроці.

3. Врахування мотиваційних та індивідуальних запитів учнів, своєчасність і об'єктивність оцінювання результату навчання [2, 9]

Мета роботи - Удосконалити процес навчальної діяльності учнів на уроках фізичної культури в малокомплектній сільській школі.

Методи дослідження. Основними методами формування позитивної мотивації, інтересу та активності учнів на уроках фізичної культури було заохочення, створення сприятливої атмосфери навчальних занять, орієнтація учнів на участь в малих Олімпійських іграх, моніторинг вдосконалення фізичних якостей. В дослідженні використані теоретичні методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння

Виклад основного матеріалу дослідження.

Для підтвердження гіпотези, що до використання на уроках фізичної культури індивідуального та диференційованого навчання учнів в класах-комплектах буде сприяти підвищенню рівня їх фізичної підготовленості, ми провели чотирих разові тестові випробування за системою Державних тестів України і критеріями їх оцінки, табл.1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання за 5-ти бальною системою Державних тестів України.				
5 балів	4 бала	3 бала	2 бала	1 бал
Рівні компетентності				
Високий рівень компетентності	Достатній рівень компетентності	Вище середній рівень компетентності	Середній рівень компетентності	Низький рівень компетентності
Набрана сума балів				
80-65	64-49	48-33	32-17	16-1

Перше тестове випробування (1 тур) ми провели у вересні місяці на початку 2022/2023 навчального року, табл. 2.

З таблиці 2 видно, що у 1-му турі за всіма тестовими випробуваннями загальний рівень фізичної підготовленості учнів обох шкіл знаходиться на рівні вище середньому рівні компетентності.

Результати тестування у 2-му турі (жовтень місяць) нами відмічені незначні зміни у загальній кількості набраних балів учнями за окремими тестовими випробуваннями. В експериментальній школі учні збільшили загальну суму балів за всіма тестовими випробуваннями. У стрибках в довжину з місця, загальна сума збільшилась на 9 балів (достатній рівень компетентності); в тестуванні з бігу на 30 м на показник збільшився на 11 балів (достатній рівень компетентності); в човниковому бігу даний показник збільшився на 14 балів; в тестуванні, нахил тулуба із положення сидячи даний показник збільшився на 7 балів що свідчить про (вище середній рівень компетентності)

Таблиця 2.

**Сума набраних балів учнями контрольної школи (n=16) та експериментальної школи (n=16)
за системою Державних тестів України**

Школа	1 тур		2 тур		3 тур		4 тур		Середня сума балів	Рівень компетентності
	Вересень		Жовтень		Листопад		Грудень			
	К-сть балів	Рівень компетентності	К-сть балів	Рівень компетентності	К-сть балів	Рівень компетентності	К-сть балів	Рівень компетентності		
Стрибок в довжину з місця, см										
КШ	43	ВСПК	48	ВСПК	46	ВСПК	52	ДРК	47,2	ВСПК
ЕШ	42	ВСПК	51	ДРК	60	ДРК	65	ВРК	52,0	ДРК
Біг на відстань 30 м, с										
КШ	41	ВСПК	43	ВСПК	46	ВСПК	Не проводилось		43,3	ВСПК
ЕШ	44	ВСПК	55	ДРК	63	ДРК	Не проводилось		54,0	ДРК
«Човниковий біг» 4x9 м, с										
КШ	37	ВСПК	41	ВСПК	36	ВСПК	Не проводилось		38,0	ВСПК
ЕШ	31	ВСПК	45	ВСПК	57	ДРК	Не проводилось		44,3	ВСПК
«Нахил тулуба із положення сидячи», см										
КШ	36	ВСПК	32	СРК	34	ВСПК	36	ВСПК	34,5	ВСПК
ЕШ	35	ВСПК	42	ВСПК	49	ДРК	56	ДРК	48,0	ВСПК
Разом										
КШ	157	ВСПК	164	ВСПК	162	ВСПК	88	ВСПК	142,7	ВСПК
ЕШ	152	ВСПК	193	ДРК	229	ДРК	121	ДРК	173,7	ВСПК
Різниця суми балів за місяцями			29		67		33		31	

*КШ - контрольна школа; ЕШ – експериментальна школа; НРК – низький рівень компетентності; ВСПК – вище середній рівень компетентності; ДРК – достатній рівень компетентності; ВРК – високий рівень компетентності

З даної таблиці видно що в контрольній школі, загальна сума балів з тесту «Стрибки в довжину з місця» показник збільшився на 5 балів; а з «Бігу на 30 м» даний показник збільшився на 2 бали. З даної таблиці видно, що показник збільшився на 4 бали з тестування «Човниковим бігом»; в тесті, «Нахил тулуба із положення сидячи», загальна сума балів зменшилась на 4, це свідчить що учні стали більш гнучкіші за рахунок еластичності м'язів.

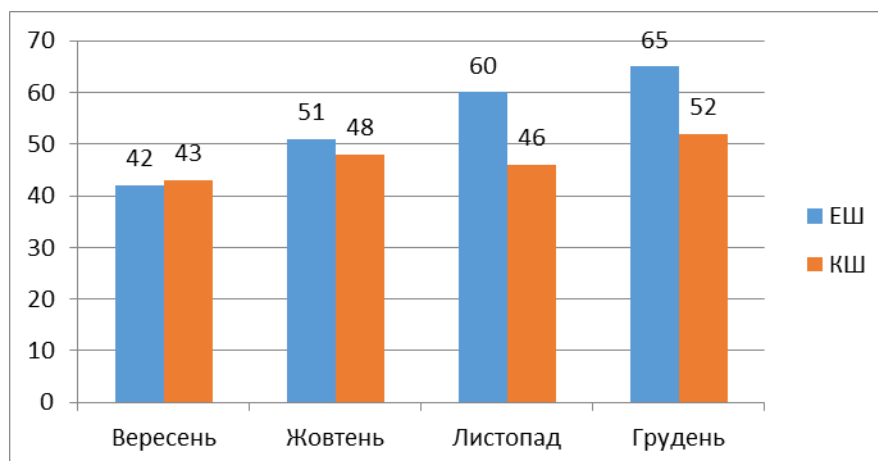

Рис. 1. Загальна сума балів набрана учнями контрольної і експериментальної школи за виконання тестового випробування «Стрибок в довжину з місця» (в см).

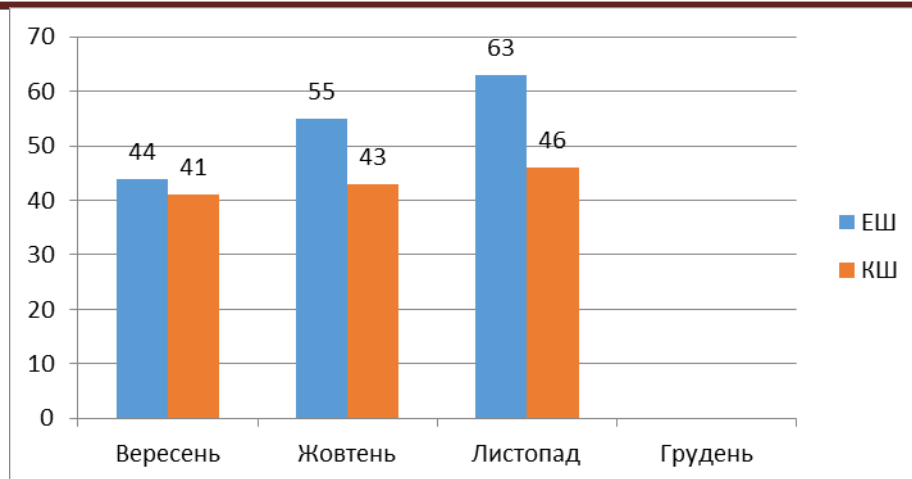

Рис. 2. Загальна сума балів, набрана учнями контрольної школи та експериментальної школи за виконання тестового випробування «Біг на відстань 30 м» в (с).

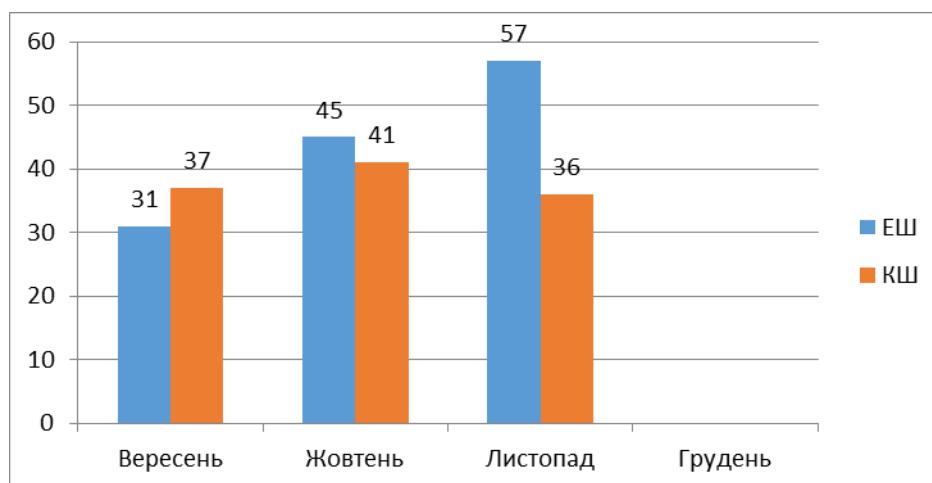

Рис. 3. Загальна сума балів набрана учнями контрольної школи і експериментальної школи за виконання тестового випробування «Човниковий біг 4x9 м»,(с.)

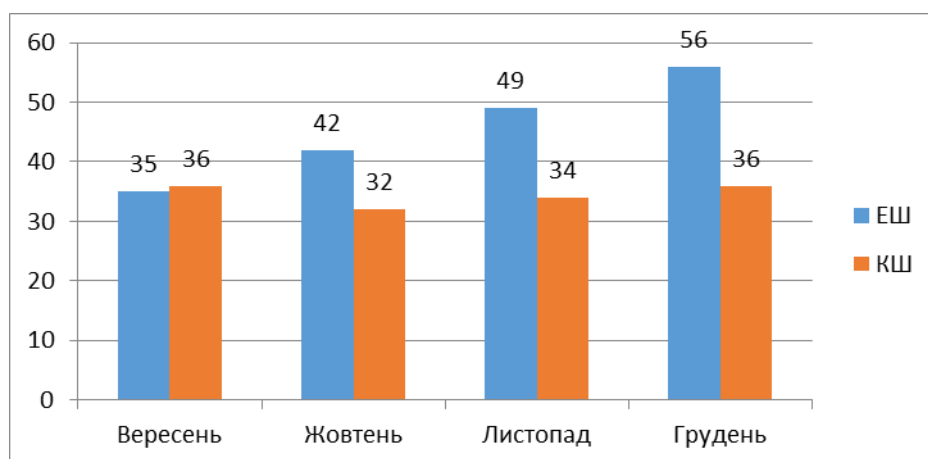

Рис. 4. Загальна сума балів, набрана учнями контрольної школи і експериментальної школи за виконання тестового випробування «Нахил тулуба із положення сидячи», (см.).

У 3-му турі тестових випробувань що припав на листопад місяць, учні експериментальної школи продовжували нарощувати загальну суму балів за всіма тестовими випробуваннями. В стрибках в довжину з місця, до загальної суми балів вони додали 6 балів; в бігу на 30м загальна сума зросла на 8 балів; час човникового бігу покращився на 12 балів що в свою чергу свідчить про (достатній рівень компетентності); та загальна сума балів при тестуванні нахилу тулуба вперед з положення сидячи збільшилась на 7 балів.

В контрольній школі, за виключенням стрибка в довжину з місця, також відбулись позитивні зрушення, але загальний приріст результатів у кожному окремому тестовому випробуванні не перевищував 5 балів, а у стрибках в довжину з місця загальна сума балів зменшилась на 2 бали.

У 4 турі, тестування проводились лише за двома випробуваннями: «Стрибок в довжину з місця» і «Нахил тулуба із положення сидячи». За результатами двох тестових випробувань в обох школах відбулися позитивні зрушення у загальній сумі

балів. В експериментальній школі загальна сума балів у стрибках в довжину з місця збільшилась на 5 балів, що свідчить про високий рівень компетенції а у тестуванні з нахилу тулуба з сидячого положення на 7 балів, що в свою чергу свідчить про достатній рівень компетенції. В контрольній школі теж відбулися позитивні зрушення показниках тестів: у стрибку в довжину з місця загальна сума збільшилась на 6 балів, що свідчить про достатній рівень компетенції, а в нахилі тулуба на 2 бали, що свідчить про вище середній рівень компетентності.

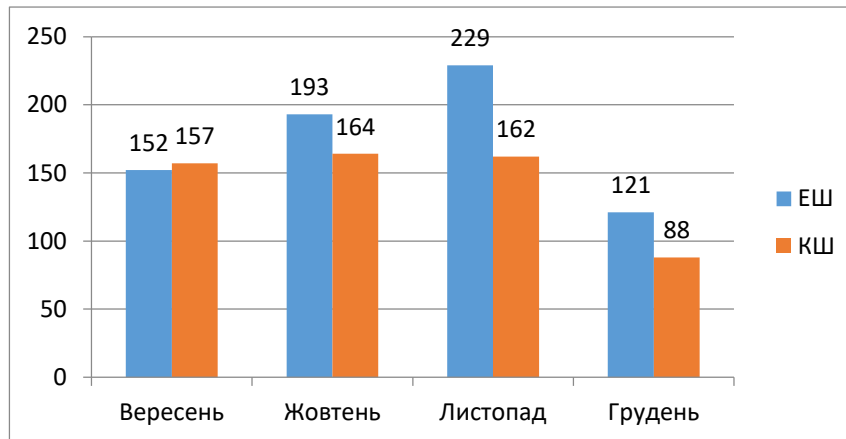

Рис. 5. Середня сума балів набрана учнями експериментальної школи і контрольної школи за всіма тестовими випробуваннями

За різницею середньої суми балів усіх тестових випробувань за час нашого дослідження видно що експериментальна школа значно випереджає показники контрольної школи. У жовтні місяці на 29 балів, у листопаді на 67 балів, у грудні на 33 бали.

Таким чином, можна констатувати, що за час проведення нашого дослідження зазнали змін показники фізичної підготовленості учнів експериментальної школи та контрольної школи. Однак в експериментальній школі зміни були більш суттєвими, що свідчить про необхідність проведення моніторингу фізичної підготовленості учнів початкових класів не два рази на рік (в серпні і травні), а принаймні після кожної чверті. Варіант моніторингу, що проводився в експериментальній школі і система відстеження його результатів дозволила в цілому підвищити рівень навчально-виховного процесу на основі забезпечення диференційованого та індивідуального підходів.

Висновок. Отримавши результати по кожному тесту ми мали об'єктивні відомості про стан фізичної підготовленості кожного учня і, на цій основі здійснювали індивідуальний і диференційований підхід до учнів в процесі організації навчально-виховного процесу. До позитивних сторін здійснення моніторингу розвитку основних рухових здібностей необхідно віднести те, що кожен учень мав можливість самостійно оцінювати власні досягнення, співставляти їх з досягненнями інших учнів і координувати власну фізкультурну діяльність. Ознайомлення з показниками батьків також сприяло підвищенню вмотивованості кожного учня експериментальної школи і їх залучення до процесу покращення фізичної підготовленості дітей.

Література

1. Братанки О. Реалізація диференційованого навчання в умовах комбінованого уроку // *Рідна школа*. 2000. №11. С. 49–52.
2. Васьков Ю. В., Пашков І. М. Орієнтовні критерії оцінювання діяльності учнів на уроках фізичної культури // *Теорія та практика фізичного виховання*. 2001. № 2. С. 2–12.
3. Головченко О. Оцінка профілю індивідуального стилю навчальної діяльності на уроці фізичної культури // *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк : РВВ "Вежа" Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. № 3 (7) С. 44–49.
4. Грабик Н. М. Стан фізичної підготовленості учнів 5–6 класів сільської школи // *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*- 2012. - № 4. - С. 260–263.
5. Закон України "Про загальну середню освіту" // *Нормативно-правове забезпечення освіти*: у 4 ч. / гол. ред. В. В. Григораш - Харків.: Основа, 2004. Ч. 1: Доктрина, закони, концепції. С. 59-86.
6. Костюк Ю. С. Сучасні підходи щодо модернізації уроків фізичної культури учнів основної малокомплектної школи // *Вісник Запорізького національного університету*: зб. наук. праць. Педагогічні науки. Запорізький національний університет, 2013. С. 247–252.
7. Пахальчук Н. О. Організація фізичного виховання молодших школярів у сільській школі // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2012. №2 (20). С. 303 – 310.
8. Рубан В. Ю. Вікові особливості фізичного розвитку учнів початкових класів сільських загальноосвітніх шкіл // *Спортивний вісник Придніпров'я*. № 3. 2016. С. 184–188.
9. Черпак Ю. В. Критерії оцінювання учнів на уроках фізичної культури в сучасних умовах // *Фізичне виховання в сучасній школі*, 2012. № 5. С. 20-22.
10. Чижик В. В, Гордійчук В. І. Вплив факультативних занять з фізичної культури на рухову підготовленість підлітків, які проживають в сільській місцевості. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2014; 6: С. 76–82.

References

1. Bratanky O. (2000). Realizatsiia dyferentsiiovanoho navchannia v umovakh kombinovanoho uroku. [Implementation of differentiated learning in the conditions of a combined lesson] *Ridna shkola*. №11. S. 49–52. [in Ukrainian].
2. Vaskov Yu. V., Pashkov I. M. (2001). Oriientovni kryterii otsiniuvannia diialnosti uchniv na urokakh fizychnoi kultury [Indicative criteria for evaluating student performance in physical education lesson] *Teoriia ta praktyka fizychnoho vykhovannia*. № 2. S. 2–12. [in Ukrainian].
3. Holovchenko O. (2009). Otsinka profilu indyvidualnogo stylu navchalnoi diialnosti na urotsi fizychnoi kultury. [Evaluation of the profile of the individual style of educational activity in the lesson of physical culture]. *Fizyчне vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi : zb. nauk. pr. Volyn. nats. un-tu im. Lesi Ukrainky. Lutsk : RVV "Vezha" Volyn. nats. un-tu im. Lesi Ukrainky*, № 3 (7) S. 44–49. [in Ukrainian].
4. Hrabuk N. M. (2012). Stan fizychnoi pidhotovlenosti uchniv 5–6 klasiv silskoi shkoly. [The state of physical fitness of pupils of the 5th–6th grades of a rural school]. *Fizyчне vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi*. № 4. - S. 260–263. [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy "Pro zahalnu seredniu osvitu". [Law of Ukraine "On general secondary education"] *Normatyvno-pravove zabezpechennia osvity: u 4 ch. / hol. red. V. V. Hryhorash - Kharkiv.: Osnova, 2004. Ch. 1: Doktryna, zakony, kontseptsii*. S. 59–86. [in Ukrainian].
6. Kostyuk Yu. S. (2013). Suchasni pidkhody shchodo modernizatsii urokiv fizychnoi kultury uchniv osnovnoi malokomplektnoi shkoly. [Modern approaches to the modernization of physical education lessons for elementary school students]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnogo universytetu: zb. nauk. prats. Pedahohichni nauky. Zaporizkyi natsionalnyi universytet*. S. 247–252. [in Ukrainian].
7. Pakhalchuk N. O. (2012). Orhanizatsiia fizychnoho vykhovannia molodshykh shkolariv u silskii shkoli. [Organization of physical education of younger schoolchildren in a rural school]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*. №2 (20). S. 303 – 310. [in Ukrainian].
8. Ruban V. Yu. (2016). Vikovi osoblyvosti fizychnoho rozvytku uchniv pochatkovykh klasiv silskykh zahalnoosvitnikh shkil. [Age-specific features of physical development of primary school students in rural secondary schools]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. № 3. S. 184–188. [in Ukrainian].
9. Cherpak Yu.V. (2012). Kryterii otsiniuvannia uchniv na urokakh fizychnoi kultury v suchasnykh umovakh. [Criteria for evaluating students in physical education classes in modern conditions]. *Fizyчне vykhovannia v suchasni shkoli*. № 5. S. 20–22. [in Ukrainian].
10. Chyzhyk V. V., Hordiichuk V. I. (2014). Vplyv fakultatyvnykh zaniat z fizychnoi kultury na rukhovu pidhotovlenist pidlitkiv, yaki prozhyvaiut v silskii mistsevosti. [The influence of optional classes in physical culture on the motor readiness of teenagers living in rural areas]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*. № 6. S. 76–82. [in Ukrainian].

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.7(167).13
УДК: 616.711-007.5:796.035]:378.147

Давибида Н.О.
кандидат біологічних наук, доцентка
Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я.Горбачевського МОЗ України
Собчук В.В.
магістр 1 курсу, спеціальності 227» Фізичний терапевт, ерготерапевт
Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я.Горбачевського МОЗ України

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ ПОСТАВИ У ШКОЛЯРІВ 10 – 14 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ І МАСАЖУ

В даний час у науково–методичній літературі накопичено чимало даних про позитивний ефект коригуючих вправ при сколіозах, розроблені і впроваджені в практику лікування новітні, сучасні методики їх проведення, винайдено велику кількість допоміжних засобів у вигляді тренажерів, дошка Євмінова, спортивні аксесуари та інвентар, різні види масажу, але проблема залишається не до кінця вивченою і потребує дослідження. Не вирішено практично питання особливостей методики і техніки масажу при сколіозах різного ступеня розвитку, а також його місце у комплексі реабілітаційних заходів, що є суттєвим недоліком. Тому питання профілактики і корекції порушень постави є однією з важливих проблем фізичного виховання учнів і актуальною проблемою сучасного часу.

Аналіз науково-методичної літератури; спостереження проводиться для правильного підбору контрольної та експериментальної груп; тестування рухових здібностей за допомогою спеціальних тестів, кожен з яких дозволяє оцінити рівень фізичної активності, та порівняння до і після експерименту; експеримент передбачає створення нових методів реабілітації; метод математичної обробки результатів.

Ключові слова: Постава, фізичний розвиток, класичний масаж, фізичні якості, антропометричні дані.

Davybida N., Sobchuk V. Study of the effectiveness of the method of correction of postural disorder in 10-14-year-old schoolchildren using physical exercises and massage. At present, the scientific and methodical literature has accumulated a lot of data on the positive effect of corrective exercises in scoliosis, the latest, modern methods of their implementation have been developed